

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce **JUDr. A.K.**, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2004 č. j. 5 Ca 8/2004 - 29,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2004 č. j. 5 Ca 8/2004 – 29 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný podal včas kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2004 č. j. 5 Ca 8/2004 - 29, jímž bylo rozhodnutí Ministerstva vnitra, náměstka ministra vnitra, ze dne 9. 12. 2003 čj. OZS-27-54/OM-F1-2003 zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení, a bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Z odůvodnění napadeného rozsudku se podává, že žalobce se žalobou domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 4. 9. 2002 čj. OSZ-51616-15/VD-Pi-2002 ve věci zániku nároku žalobce na příspěvek za službu dnem 30. 10. 2002.

Napadené rozhodnutí bylo vydáno poté, co předchozí rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobce (rozhodnutí ze dne 24. 10. 2002 čj. OSZ-2-46/OM-VI-2002) bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2003 sp. zn. 5 A 156/2002 pro vady řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů; žalovaný se nevypořádal s otázkou vztahu ustanovení § 116 odst. 4 a § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 186/1992 Sb.“), jejichž znění nasvědčuje vzájemnému rozporu, a zcela akceptoval ustanovení § 116 odst. 4 tohoto zákona.

Žalobce v žalobě vytkl nesprávné právní posouzení věci. Správní orgány pochybily při výkladu § 116 odst. 4 a § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. Žalobce dále namítl, že žalovaný nerespektoval závazný právní názor vyslovený ve shora uvedeném rozsudku Nejvyššího správního soudu, rozhodnutí žalovaného je ještě méně srozumitelné než jeho předchozí rozhodnutí. Opět není zřejmé, proč podle názoru žalovaného příspěvek za službu zanikl, a to dokonce ke dni 30. 10. 2002. Není rovněž zřejmé, na jaké případy by se, podle názoru žalovaného a při jím provedeném výkladu § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb., ustanovení § 118 odst. 2 téhož zákona vztahovalo. Žalobce uvedl, že příspěvek za službu mu byl přiznán od 1. 1. 1994, ke dni 30. 10. 2002 činila jeho výše 9893 Kč. Nárok na starobní důchod mu vznikl dne 31. 10. 2002. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný spojuje zánik nároku za příspěvek za službu s pouhým splněním podmínek nároku na starobní důchod podle § 54 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Tento výklad je v rozporu s § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. Samo splnění podmínek nároku na starobní důchod podle § 54 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. není spojeno s dalšími právními následky, teprve uplatněním žádosti o tuto dávku podle § 54 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. při splnění podmínek nároku na dávku a její výplatu se může stát pojištěnec jejím poživitelem. V rozhodnutí o žádosti pak správní orgán autoritativně stvrzuje, že ke vzniku nároku na dávku skutečně došlo (deklaratorní rozhodnutí) a přiznává tuto dávku od požadovaného data k výplatě (konstitutivní rozhodnutí). Tomu odpovídá i právní úprava uvedená v § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., která umožňuje provést poživiteli příspěvku za službu volbu mezi dalším pobíráním tohoto příspěvku a uplatněním nároku na starobní důchod. Tuto volbu žalobce provedl podáním ze dne 9. 9. 2002. Zánik nároku na příspěvek za službu nelze spojit s pouhým splněním podmínek nároku na důchod podle § 54 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ale až se splněním podmínek § 54 odst. 2 tohoto zákona. Opačný výklad by vedl k eliminaci § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., neboť splnění věkové podmínky pro vznik nároku na důchod je právní událostí, kterou nelze vůlí ovlivnit, a volbu by tak nebylo možno provést.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí, protože napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, v souladu s platnou právní úpravou i s právní názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným ve shora citovaném zrušujícím rozsudku. Právní názor žalobce je mylný a ničím nepodložený, protože znění § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. je jednoznačné. Žalobcův výklad, že ke vzniku nároku je třeba kromě splnění zákonných podmínek také požádat o přiznání dávky a její výplatu, je zcela neodůvodněný. Žalovaný postupoval podle obecně známých pravidel výkladu právního předpisu – je nutno a možno použít vždy toho ustanovení, které předmětný právní úkon či skutečnost upravuje. Zánik nároku na příspěvek za službu je tedy nutno posuzovat podle § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. Ustanovení § 118 odst. 2 tohoto zákona se naopak týká souběhu nároku na příspěvek za službu s některým z vyjmenovaných důchodů. V projednávané věci však k žádnému souběhu nedochází.

Městský soud v Praze v odůvodnění napadeného rozsudku, který byl vydán bez jednání, považuje právní výklad žalovaného, kterým se vypořádal, resp. nevypořádal s otázkou vztahu § 116 odst. 4 a § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., za nesprávný.

Zákonodárce v § 118 odst. 2 uvedeného zákona souběh nároku za příspěvek za službu a na důchod předpokládá a oprávněnému dává možnost volby. Byl-li by § 116 odst. 4 uvedeného zákona vykládán tak, jak to činí žalovaný, nemohlo by k souběhu obou nároků nikdy dojít a oprávněný by tak nikdy nemohl práva volby využít. Obě ustanovení jsou při výkladu, který činí žalovaný, v rozporu právě proto, že § 118 odst. 2 se vůbec nepoužije a oprávněný nemůže realizovat zákonem předpokládané právo volby. Soud se ztotožnil

s právním názorem žalobce, že zánik nároku za příspěvek za službu podle § 116 odst. 4 tohoto zákona nelze spojovat s pouhým splněním podmínek nároku na důchod podle § 54 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ale až se splněním podmínek podle § 54 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., tj. se splněním nejen nároku na důchod, ale i nároku na jeho výplatu. Soud proto podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) rozhodnutí žalovaného zrušil pro nezákonnost a podle odst. 4 věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný opřel kasační stížnost o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Žalovaný v kasační stížnosti trvá na tom, že zákon aplikoval správně a jedině možným způsobem, naopak výklad Městského soudu v Praze je zcela nesprávný a nezákonný. Žalovaný setrvává na výkladu vztahu obou ustanovení tak, jak je činil již dříve. Ustanovení § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. stanoví zcela jednoznačně, že příspěvek za službu nenáleží ode dne vzniku nároku na starobní důchod. Podle § 54 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem. V případě starobního důchodu jsou podmínky vzniku nároku na tuto dávku stanoveny v § 29 písm. a) téhož zákona tak, že pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 25 let a dosáhl věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod, který činí v daném případě 55 let věku pojištěnce. Z těchto ustanovení je zcela zřejmé, že nárok na jednu dávku (příspěvek za službu) zaniká zároveň se splněním podmínek pro vznik nároku na dávku druhou (starobní důchod).

Druhým důvodem kasační stížnosti je, že Městský soud v Praze takto rozhodl, aniž by ve věci nařídil jednání; neumožnil tak účastníkům se projednávání věci zúčastnit a hájit své zájmy v řízení, ačkoli nebyla naplněna žádná z možností uváděných v § 76 s. ř. s. Řízení před soudem tudíž vykazuje takovou vadu, která má za následek nezákonné rozhodnutí poškozující žalovaného.

Žalovaný navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí a vyvracel její důvody. Pokud jde o to, že soud rozhodl bez nařízení jednání, jde o určitou vadu řízení; ta však nemohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí soudu ve věci samé. Nařízení jednání soudem by nemohlo nic přinést, oba účastníci by pouze znovu přednesli svá, již mnohokrát známá stanoviska a setrvali na nich. V projednávané věci není spor o skutkovém stavu věci, jde o posouzení věci po právní stránce, což soud učinil. Nenařízení jednání tedy nemohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí, tedy způsobit nezákonné rozhodnutí ve věci samé, jak tvrdí žalovaný.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, zjistil, že kasační stížnost je důvodná.

Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

V projednávané věci žalovaný připsal ze dne 17. 3. 2004 (č.l. 21) ve stanovené lhůtě sdělil soudu, že nesouhlasí s rozhodnutím ve věci samé bez jednání a požaduje, aby ve věci

bylo nařízeno „ústní“ jednání. Městský soud v Praze však tento požadavek nerespektoval a ve věci rozhodl bez jednání.

Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti, aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem.

Ústavní soud v nálezu ze dne 24. 4. 2003 sp.zn. III. ÚS 630/02 k tomu mj. uvedl: „Ústavní soud již zaujal stanovisko...že každý, kdo je účastníkem řízení před soudy, má právo ve své věci takového řízení (jednání před soudy) se osobně zúčastnit, bez ohledu na to, zda by jeho přítomnost měla vliv na vynesení rozhodnutí. Jestliže soud přítomnost účastníků řízení znemožní...lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva účastníka daného čl. 38 odst. 2 Listiny, neboť je výslovným právem každého účastnit se (být přítomen) jednání soudů ve své vlastní věci, obzvláště i tehdy, je-li nepochybné, že svou vůli být přítomen při jednání soudu jednoznačně projevil.“

Nejvyšší správní soud ve své judikatuře uvedl, že účastníku nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti včetně možnosti vyjádřit se k věci (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Rozhodl-li soud o věci bez nařízení jednání, aniž žalobci řádně doručil výzvu k vyslovení souhlasu s takovým postupem (§ 51 s. ř. s.), došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, a je proto důvodem pro jeho zrušení [§ 103 odst. 1 písm. d) s.ř.s.] – srov. č. 482/2005 Sb. NSS.

Nejvyšší správní soud vzal v úvahu shora uvedený nálezk Ústavního soudu i analogické použití uvedeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (v projednávané věci žalovaný výslovně prohlásil, že požaduje, aby soud jednání nařídil) a současně konstatoval, že v projednávané věci nešlo o případ uvedený v § 76 s. ř. s., kdy soud rozhoduje bez jednání. Proto napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze, který je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, k projednání věci nařídí jednání, k němuž předvolá účastníky řízení.

V novém rozhodnutí Městský soud v Praze rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu

